

บทที่ 4

ผลการทดลอง

การศึกษาผลการปนเปื้อนเชื้อซัลโมเนลลาจากการเลี้ยงสุกรหลุมกับการเลี้ยงสุกรแบบรายย่อยในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยทำการเปรียบเทียบปัจจัยและความชุกของการปนเปื้อนเชื้อซัลโมเนลลาในการเลี้ยงจากทั้ง 2 ระบบ มีผลการทดลองดังนี้

1. ผลการตรวจหาเชื้อซัลโมเนลลาในระบบการเลี้ยงสุกรหลุมกับการเลี้ยงสุกรแบบรายย่อย

การเก็บตัวอย่างจากการเลี้ยงสุกรหลุมจำนวน 8 ฟาร์มและฟาร์มเลี้ยงสุกรแบบรายย่อยจำนวน 8 ฟาร์ม โดยปัจจัยที่ทำการศึกษาในครั้งนี้มีทั้งหมด 7 ปัจจัย ได้แก่ รongเท้า อาหาร น้ำ พื้นคอก ผีวน้ำ รongอาหาร ปัจจัยละ 24 ตัวอย่าง และอุจจาระ 96 ตัวอย่าง และการเก็บตัวอย่างเพื่อส่งตรวจหาเชื้อซัลโมเนลลาทำการเก็บทั้งหมด 3 ระยะ ได้แก่ สัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 8 และสัปดาห์ที่ 16 ซึ่งทำการเริ่มเก็บตัวอย่างในช่วงเดือน ตุลาคม 2551-มกราคม 2552 ซึ่งทำการเก็บตัวอย่างจากฟาร์มหมูหลุมทั้งหมด 240 ตัวอย่าง และจากฟาร์มที่เลี้ยงแบบรายย่อยทั้งหมด 240 ตัวอย่าง รวมจำนวนตัวอย่างในการทดลอง 480 ตัวอย่าง

1.1 ผลเชื้อซัลโมเนลลาในระบบการเลี้ยงสุกรหลุม

1.1.1 ผลการตรวจสัปดาห์ที่ 4 ตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลา จากพื้นคอกจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.5 (1/8)

1.1.2 ผลการตรวจสัปดาห์ที่ 8 ตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลาจากอาหารจำนวน 2 ตัวอย่าง อุจจาระจำนวน 2 ตัวอย่าง รวมจำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 25 (2/8) และ 6.25 (2/32) ตามลำดับ

1.1.3 ผลการตรวจสัปดาห์ที่ 16 ตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลา จากอาหาร 1 ตัวอย่าง น้ำ 1 ตัวอย่าง พื้นคอก 1 ตัวอย่าง รongอาหาร 1 ตัวอย่าง และอุจจาระจำนวน 2 ตัวอย่าง รวมจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.5 (1/8), 12.5 (1/8), 12.5 (1/8), 12.5 (1/8), และ 6.25 (2/32) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 16

1.2 ผลเชื้อซัลโมเนลลาในระบบการเลี้ยงสุกรแบบรายย่อย

1.2.1 ผลการตรวจสัปดาห์ที่ 4 ผลจากการทดลองตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลา จากพื้นคอกจำนวน 1 ตัวอย่าง และอุจจาระจำนวน 1 ตัวอย่าง รวมจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.5 (1/8) และ 3.12 (1/32) ตามลำดับ

1.2.2 ผลการตรวจสัปดาห์ที่ 8 ผลการทดลองตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลา จากอาหาร 1 ตัวอย่าง ฟันคอก 1 ตัวอย่าง และอุจจาระ 3 ตัวอย่าง รวมจำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.5 (1/8), 12.5 (1/8) และ 9.38 (3/32) ตามลำดับ

1.2.3 ผลการตรวจสัปดาห์ที่ 16 ตรวจพบเชื้อโมเนลลา จากฟันคอก 3 ตัวอย่าง อุจจาระ 6 ตัวอย่าง อาหาร 1 ตัวอย่าง และรางอาหาร 1 ตัวอย่าง รวมจำนวน 11 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 37.5 (3/8), 18.75 (6/32), 12.5 (1/8) และ 12.5 (1/8) ตามลำดับ โดยผลการตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลาในระบบการเลี้ยงสุกรรายย่อย ดังแสดงในตารางที่ 15 สรุปการปนเปื้อนเชื้อซัลโมเนลลาในสุกรหลุมและสุกรรายย่อย พบว่ามีการปนเปื้อนเชื้อเพิ่มมากขึ้นตามระยะเวลาการเลี้ยง โดยความชุกของสุกรหลุมเป็น 8.33 ส่วนความชุกของสุกรรายย่อยเป็น 10.42 ดังแสดงในตารางที่ 14

ตารางที่ 14 แสดงผลการตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลาในระบบการเลี้ยงสุกรหลุมและการเลี้ยงสุกรแบบรายย่อยในระยะเวลาการเลี้ยงสุกรเป็นเวลา 16 สัปดาห์

ระยะเวลาการเลี้ยงสุกร (สัปดาห์)					
ระบบ	ปัจจัย ^{a,b}	4 สัปดาห์ (n/N)	8 สัปดาห์ (n/N)	16 สัปดาห์ (n/N)	รวม
สุกรหลุม	รองเท้า ^a	0/8	0/8	0/8	0/24
	อาหาร ^a	0/8	2/8 (25.00%)	1/8(12.5%)	3/24 (12.5%)
	น้ำ ^a	0/8	0/8	1/8 (12.5%)	1/24 (4.17%)
	ฟันคอก ^b	1/8 (12.5%)	0/8	1/8 (12.5%)	2/24 (16.67%)
	ผิวหนัง ^b	0/8	0/8	0/8	0/24
	รางอาหาร ^b	0/8	0/8	1/8 (12.5%)	1/24 (4.17%)
	อุจจาระ ^b	0/32	2/32 (6.25%)	2/32 (6.25%)	4/96 (8.33%)
สุกรรายย่อย	รองเท้า	0/8	0/8	0/8	0/24
	อาหาร	0/8	1/8 (12.5%)	1/8 (12.5%)	2/24 (8.33%)
	น้ำ	0/8	0/8	0/8	0/24
	ฟันคอก	1/8 (12.5%)	1/8 (12.5%)	3/8 (37.50%)	5/24 (20.83%)
	ผิวหนัง	0/8	0/8	0/8	0/24
	รางอาหาร	0/8	0/8	1/8 (12.5%)	1/24 (4.17%)
	อุจจาระ	1/32 (3.12%)	3/32 (9.38%)	6/32 (18.75%)	10/96 (10.42%)

n = จำนวนตัวอย่างที่ให้ผลบวก   N = จำนวนตัวอย่างที่เก็บ
a = ปัจจัยภายนอกฟาร์ม   b = ปัจจัยภายในฟาร์ม

2. ผลการตรวจหาซีโรกรุ๊ปและซีโรวาร์ของการเลี้ยงสุกรหลุมและการเลี้ยงสุกรแบบรายย่อย

เมื่อทำการตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลาจากการศึกษาทั้ง 2 ระบบ นำตัวอย่างที่ให้ผลเชื้อซัลโมเนลลาไปตรวจหาซีโรกรุ๊ปและซีโรวาร์ ผลการตรวจหาซีโรกรุ๊ปจากการเลี้ยงระบบสุกรหลุมพบเชื้อซัลโมเนลลาจำนวนตัวอย่าง 11 ตัวอย่าง นำเชื้อซัลโมเนลลามาทดสอบหาซีโรกรุ๊ป จากผลการทดสอบพบทั้งหมด 4 กรุ๊ป ได้แก่ กรุ๊ป B, C, G และ E และพบจำนวน 7 ซีโรวาร์ โดยพบซีโรวาร์ *S. Bovismorbificans* และ *S. Sandiego* มากที่สุด อย่างละ 3 ตัวอย่าง รองลงมา ได้แก่ ซีโรวาร์ *S. Stanley*, *S. Typhimurium*, *S. Enteritidis*, *S. Weltevreden* และ *S. Singapore* อย่างละ 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 27.27 และ 9.09 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ผลจากการตรวจหาซีโรกรุ๊ปและซีโรวาร์จากการเลี้ยงสุกรแบบรายย่อย ตรวจพบเชื้อซัลโมเนลลาจำนวน 18 ตัวอย่าง นำเชื้อซัลโมเนลลามาทดสอบหาซีโรกรุ๊ป จากผลการทดสอบพบทั้งหมด 4 กรุ๊ป ได้แก่ กรุ๊ป B, C, G และ E และพบจำนวน 5 ซีโรวาร์ ซีโรวาร์ที่พบมากที่สุดคือ *S. Stanley* จำนวน 13 ตัวอย่าง รองลงมาคือ *S. Bovismorbificans* 2 ตัวอย่าง และ *S. Enteritidis*, *S. Sandiego*, *S. Weltevreden* อย่างละ 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 72.22 , 11.11 และ 5.55 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 แสดงชนิดของซีโรกรุ๊ปและซีโรวาร์ที่พบในระบบการเลี้ยงสุกรหลุมและการเลี้ยงสุกรรายย่อย

ระบบการเลี้ยง	ซีโรกรุ๊ป	ซีโรวาร์	จำนวนที่พบ	ร้อยละ
สุกรหลุม	กรุ๊ป B	S. Stanley	1	9.09
		S. Typhimurium	1	9.09
	กรุ๊ป C	S. Bovismorbificans	3	27.27
		S. Enteritidis	1	9.09
		S. Singapore	1	9.09
	กรุ๊ป G	S. Sandiego	3	27.27
	กรุ๊ป E	S. Weltevreden	1	9.09
รายย่อย	กรุ๊ป B	S. Stanley	13	72.22
	กรุ๊ป C	S. Bovismorbificans	2	11.11
		S. Enteritidis	1	5.55
	กรุ๊ป G	S. Sandiego	1	5.55
	กรุ๊ป E	S. Weltevreden	1	5.55

เมื่อแยกเชื้อซัลโมเนลลาตามซีโรวาร์ที่พบ และแหล่งการเลี้ยงสุกรจะพบว่าแหล่งการเลี้ยงสุกร และซีโรวาร์ในลักษณะกระจาย ดังแสดงตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ชิโรวาร์ของเชื้อซัลโมเนลลาในฟาร์มระบบการเลี้ยงสุกรหลุมและการเลี้ยงสุกรรายย่อย

ระบบ	สัปดาห์	หมายเลขฟาร์ม ^a	ตัวอย่างที่ตรวจพบ ^b	ชิโรวาร์ที่ตรวจพบ ^c
สุกรหลุม	4	1.3	พื้นคอก	<i>S. Bovismorbificans</i>
		1.1	อาหาร	<i>S. Stanley</i>
		1.3	อุจจาระ	<i>S. Bovismorbificans</i>
		1.3	อุจจาระ	<i>S. Bovismorbificans</i>
		1.6	อาหาร	<i>S. Sandiego</i>
	16	1.1	น้ำ	<i>S. Sandiego</i>
		1.2	อุจจาระ	<i>S. Enteritidis</i>
		1.3	รางอาหาร	<i>S. Singapore</i>
		1.4	อาหาร	<i>S. Welterveden</i>
		1.8	ป่ายพื้นคอก	<i>S. Typhimurium</i>
		1.8	อุจจาระ	<i>S. Sandiego</i>
สุกรรายย่อย	4	2.3	พื้นคอก	<i>S. Stanley</i>
		2.4	อุจจาระ (4)	<i>S. Enteritidis</i>
	8	2.3	พื้นคอก	<i>S. Stanley</i>
		2.4	อุจจาระ(3)	<i>S. Weltevreden</i>
		2.8	อาหาร	<i>S. Sandiego</i>
		2.8	อุจจาระ(2)	<i>S. Stanley</i>
		2.8	อุจจาระ(4)	<i>S. Stanley</i>
	16	2.1	อาหาร	<i>S. Stanley</i>
		2.2	พื้นคอก	<i>S. Stanley</i>
		2.3	พื้นคอก	<i>S. Stanley</i>
		2.3	รางอาหาร	<i>S. Stanley</i>
		2.3	อุจจาระ (1)	<i>S. Stanley</i>
		2.3	อุจจาระ (2)	<i>S. Stanley</i>

ตารางที่ 16 ชิโรวาร์ของเชื้อซัลโมเนลลาในฟาร์มระบบการเลี้ยงสุกรหลุมและการเลี้ยงสุกรรายย่อย (ต่อ)

ระบบ	สัปดาห์	หมายเลขฟาร์ม ^a	ตัวอย่างที่ตรวจพบ ^b	ชิโรวาร์ ^c
	16	2.7	อุจจาระ (4)	<i>S. Bovismorbificans</i>
		2.7	อุจจาระ (2)	<i>S. Bovismorbificans</i>
		2.8	อุจจาระ (1)	<i>S. Stanley</i>
		2.8	อุจจาระ (3)	<i>S. Stanley</i>
		2.8	พื้นคอก	<i>S. Stanley</i>

a = หมายเลขฟาร์ม

b = แหล่งตัวอย่างที่เก็บมา, (n) เมื่อ n = จำนวนตัวอย่างที่ให้ผลบวก

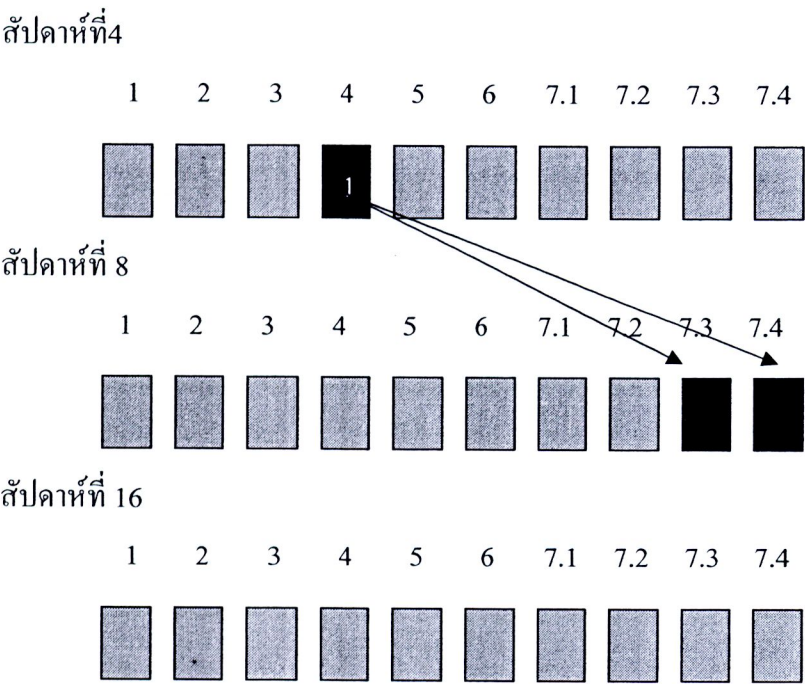
c = ชิโรวาร์ ตรวจโดยการใช้แอนติซีรัม

3. แผนผังของการถ่ายทอดเชื้อซัลโมเนลลาในฟาร์ม

เมื่อนำเชื้อซัลโมเนลลา จำแนกตามชิโรวาร์ แล้วนำมาเขียนแผนผังการถ่ายทอดเชื้อซัลโมเนลลา ในฟาร์มต่างๆเทียบกับเวลาการเลี้ยงได้ ดังต่อไปนี้

3.1 จากการทดลองพบว่า ระบบการเลี้ยงสุกรหลุม ฟาร์มที่ 1.3 พบว่า *S. Bovismorbificans* ถูกตรวจพบในสัปดาห์ที่ 4 และถูกตรวจในสัปดาห์ที่ 8 ส่วนในสัปดาห์ที่ 16 ไม่ถูกตรวจพบ

เส้นทางการปนเปื้อนของเชื้อ *S. Bovismorbificans*

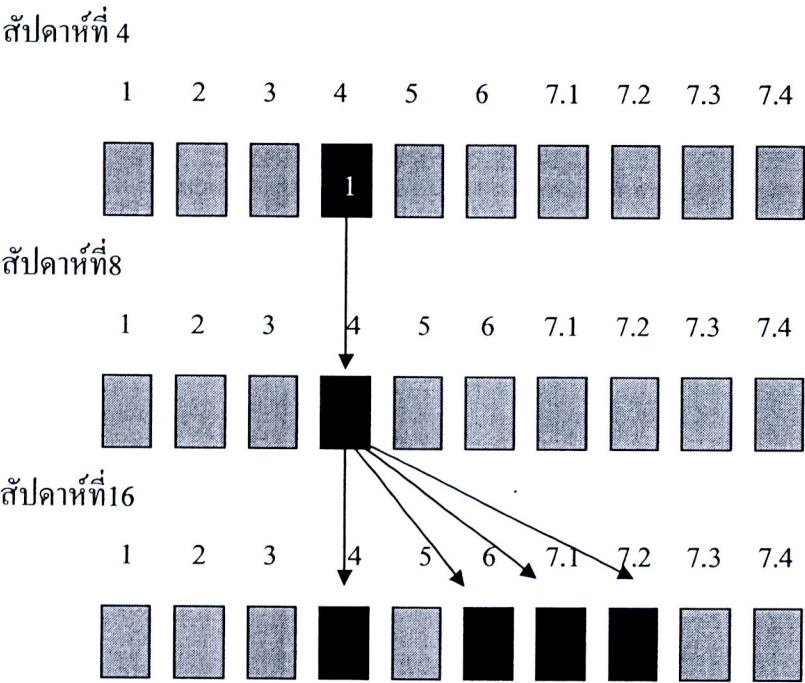

ภาพที่ 9 แผนผังแสดงการปนเปื้อน *S. Bovismorbificans* ในระบบการเลี้ยงสุกรหลุมของฟาร์มที่ 1.3

หมายเลข 1 คือ รongเท้า	หมายเลข 2 คือ อาหาร
หมายเลข 3 คือ น้ำ	หมายเลข 4 คือ พื้นคอก
หมายเลข 5 คือ ผิวหนัง	หมายเลข 6 คือ รongอาหาร
หมายเลข 7.1 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 1	หมายเลข 7.2 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 2
หมายเลข 7.3 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 3	หมายเลข 7.4 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 4
- ➔ ทิศทางการระบาดของเชื้อ *S. Bovismorbificans*

3.2 จากการทดลองพบว่า ระบบการเลี้ยงสุกรรายย่อย ฟาร์มที่ 2.3 พบว่า S. Stanley ถูกตรวจพบในสัปดาห์ที่ 4 สัปดาห์ที่ 8 และสัปดาห์ที่ 16

เส้นทางการปนเปื้อนของเชื้อ S. Stanley

ภาพที่ 10 แผนผังการปนเปื้อน S. Stanley ระบบการเลี้ยงสุกรรายย่อย ฟาร์มที่ 2.3

- หมายเลข 1 คือ รongเท้า

หมายเลข 3 คือ น้ำ

หมายเลข 5 คือ ผิวหนัง

หมายเลข 7.1 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 1

หมายเลข 7.3 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 3
- หมายเลข 2 คือ อาหาร

หมายเลข 4 คือ ฟ้นคอก

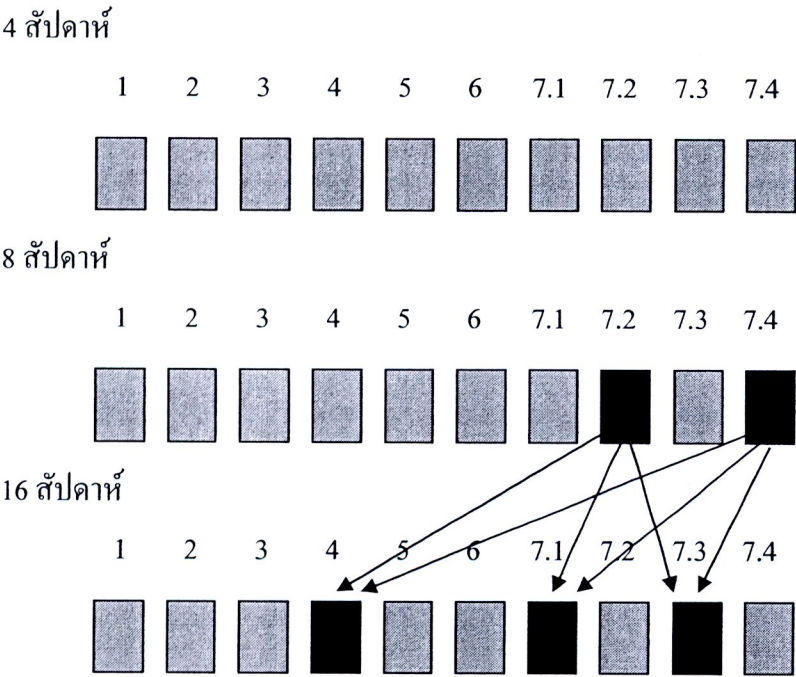
หมายเลข 6 คือ รongอาหาร

หมายเลข 7.2 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 2

หมายเลข 7.4 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 4
- ทิศทางการระบาดของเชื้อ S. Stanley

3.3 จากการทดลองพบว่า ระบบการเลี้ยงสุกรรายย่อย ฟาร์มที่ 2.8 พบว่า S. Stanley ไม่
ถูกตรวจพบในสัปดาห์ที่ 4 แต่ถูกตรวจพบในสัปดาห์ที่ 8 และสัปดาห์ที่ 16

เส้นทางการปนเปื้อนของเชื้อ S. Stanley

ภาพที่ 11 แผนผังการปนเปื้อน S. Stanley ระบบการเลี้ยงสุกรรายย่อย ฟาร์มที่ 2.8

หมายเลข 1 คือ รongเท้า	หมายเลข 2 คือ อาหาร
หมายเลข 3 คือ น้ำ	หมายเลข 4 คือ ฟืนคอก
หมายเลข 5 คือ ผิวหนัง	หมายเลข 6 คือ รongอาหาร
หมายเลข 7.1 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 1	หมายเลข 7.2 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 2
หมายเลข 7.3 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 3	หมายเลข 7.4 คือ อุจจาระสุกรตัวที่ 4
- ทิศทางการระบาดของเชื้อ S. Stanley

4. ผลการตรวจวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล ทางสถิติโดยใช้ Chi-square ในเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของระบบการเลี้ยงสุกรหลุมกับการเลี้ยงแบบสุกรรายย่อย ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% พบว่า การเลี้ยงระบบสุกรหลุม (11/240) กับการเลี้ยงแบบสุกรรายย่อย (18/240) ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p > 0.05$) เมื่อทำการเปรียบเทียบในแต่ละปัจจัยพบว่า ปัจจัยจากอาหารจากระบบการเลี้ยงสุกรหลุม (3/24) และการเลี้ยงแบบสุกรรายย่อย (2/24) ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p > 0.05$) ปัจจัยน้ำด้วย จากระบบการเลี้ยงสุกรหลุม (1/24) และการเลี้ยงแบบสุกรรายย่อย (0/24) พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p > 0.05$) ปัจจัยจากพื้นคอกจากระบบการเลี้ยงสุกรหลุม (2/24) และการเลี้ยงแบบสุกรรายย่อย (5/24) พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p > 0.05$) ปัจจัยจากรางอาหาร จากระบบการเลี้ยงสุกรหลุม (1/24) และการเลี้ยงแบบสุกรรายย่อย (1/24) ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p > 0.05$) และปัจจัยจากอุจจาระ จากทั้งระบบการเลี้ยงสุกรหลุม (4/96) และการเลี้ยงแบบสุกรรายย่อย (10/96) มีผลการปนเปื้อนเชื้อซัลโมเนลลาได้ $OR = 0.28$ ดังแสดงตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่อยู่ในคอกเลี้ยงสุกรหลุมและสุกรรายย่อย โดยการใช้ Chi-square

ปัจจัย	ตัวแปร (ระบบการเลี้ยง)	OR ^a	95% CI ^b	p-value ^c
อาหาร	สุกรหลุม	1.57	0.18-15.25	0.63
	สุกรรายย่อย	1		
น้ำ	สุกรหลุม	-	-	0.31
	สุกรรายย่อย			
พื้นคอก	สุกรหลุม	0.35	0.04-2.40	0.21
	สุกรรายย่อย	1		
รางอาหาร	สุกรหลุม	1	0-39.45	1
	สุกรรายย่อย			
อุจจาระ	สุกรหลุม	0.28	0.06-1.26	0.05*
	สุกรรายย่อย	1		

a = Odd ratio

b = 95% Confidential Interval

c = คำนัยสำคัญ

* = มีความแตกต่างทางสถิติ $p < 0.05$